MILITĀRAIS DIENESTS I Pērn 84% jauniešu tika atzīti par Latvijas armijai nederīgiem

Armijā ņem visveselākos

ARTIS DRĒZIŅŠ

Militārā dienesta iesaukšanas centra medicīnas daļas vadītājs **Pēteris Brūveris** komentē:

– Pēc mūsu datiem nevar izdarīt precīzus secinājumus par jauno cilvēku veselību visā valstī, jo Militārā dienesta iesaukšanas centrā nonāk zināmā mērā jau atlasīts kontingents gan pēc izglītības, gan sociālā, gan veselības stāvokļa un notiek tikai veselāko atlase. Eiropā nav nevienas armijas, kurā iesaucamajiem obligātajā dienestā būtu tik augsti veselības kritēriji kā mums. Kāpēc? Obligātā militārā dienesta likums nosaka to pilsoņu kategorijas un iemeslus, pēc kuriem tiek atbrīvoti no dienesta pildīšanas. Obligātajam dienestam pakļauto un būtībā dienestam derīgo personu skaits ir daudz lielāks, nekā valstij nepieciešams un iespējams iesaukt. Viens no iemesliem ir iesaucamā veselības stāvoklis. Aizsardzības ministrijai ir tiesības veselības kritērijus mainīt. Ja reiz varējām atlasīt, piemēram, 1000 visveselīgākos cilvēkus no lielāka skaita, tad kāpēc to nedarīt?

Arī uz profesionālā militārā dienesta kandidātiem attiecas noteikti nederīguma kritēriji. Pirmkārt, tās ir acīm redzamās slimības. Parasti gan, ja cilvēkam nav laba veselība, viņš jau profesionālajam dienestam nepiesakās.

Var būt profesionālajam dienestam nederīgas arī it kā diezgan veselas personas. Ir izstrādāta un ieviesta virkne principiālu kritēriju, pēc kuriem mēs nosakām nederīgumu dienestam. Dažus varu nosaukt: ja ir kāda patoloģija, kura ikdienā neliek sevi manīt, bet dienesta apstākļos ir paaugstināts risks slimības paasinājumam, piemēram, sāpes mugurā personām ar dažām mugurkaula slimībām

ARTA DRĒZIŅA FOTO

Karavīru dienests ir fiziski smags, tāpēc biežas ir locītavu problēmas.

vai krūškurvja deformācija (ja paredzamajā dienesta vietā būs hipodinamijas apstākļi); ja konstatējam tādas personības īpatnības (būtībā civilajā dzīvē tie ir veseli cilvēki), kuras var traucēt NBS vienībās normālu mācību procesu vai uzdevumu izpildi, piemēram, uzvedības traucējumi vai pārmērīga un ļaunprātīga alkohola lietošana (vēl nav atkarības!).

– Kā notiek cilvēku atlase?

– Primāri jau katrā rajonā mums ir ārsts. Ja viņš redz, ka ir problēmas, tad iesaka netērēt laiku un naudu (pieteikšanās armijā ir iekārtošanās darbā, un pēc likuma katram pašam jāapmaksā nepieciešamie medicīniskie izdevumi, kas ir vairāki desmiti latu).

Bez tā militārā dienesta nodaļas ārsts kandidātam profesionālajā dienestā (arī kandidātiem dienestam zemessardzē un Nacionālās aizsardzības akadēmijas reflektantiem) sniedz visu nepieciešamo informāciju par medicīniskajiem izmeklējumiem un medicīniskās pārbaudes kārtību (nepieciešamības gadījumos arī papildizmeklējumiem). Ierodoties Militārā dienesta iesaukšanas centrā ar sagatavotiem dokumentiem (ne tikai medicīniskajiem) pie mums Rīgā līdz pulksten 11, cilvēks līdz tās pašas dienas pulksten 16 būs apmeklējis visus nepieciešamos ārstus. Ārstu komisija pieņems lēmumu par derīgumu vai nederīgumu militārajam dienestam. Tiesa,10 – 15% gadījumu nākas veikt papildizmeklējumus.

– Kādas ir izplatītākās vainas, kuru dēļ cilvēkus atzīst par nederīgiem dienestam?

– Uzvedības un psihiskie traucējumi, balsta aparāta slimības, kas skar lielās locītavas un mugurkaulāju. Katru gadījumu skata individuāli. Gadās, ka cilvēki mēģina slimības slēpt. Dažos gadījumos tas ir diezgan viegli atklājams, citos ir sarežģītāk, piemēram, bez speciālas papildizmeklēšanas ir ļoti grūti konstatēt kuņģa slimības vai galvassāpes, kas ir kādreizējās smadzeņu traumas sekas, arī bronhiālā astma vai arteriālā hipertensija mums var sagādāt grūtības. Tās var atklāties dienesta gaitā, daudz kas atkarīgs no dienesta specifikas.

– Daudziem jauniem cilvēkiem ir problēmas ar alkoholu vai citām atkarību izraisošām vielām.

– Mēs pieprasām izziņu no narkologa. Ja cilvēkam ir problēmas, tad tālāk viņa jautājumu nemaz neskatām.

UZZIŅA

Dienestam derīgie un nederīgie

- **2005. gada Militārā dienesta iesaukšanas centra medicīnas daļas dati liecina, ka 84% no obligātajam militārajam dienestam pakļautajiem jauniešiem veselības stāvokļa un fiziskās attīstības dēļ tika atzīti par Latvijas armijai nederīgiem (no apmēram 7000 cilvēku derīgi bija ap 1000).**
- **No tiem, kas brīvprātīgi pieteicās profesionālajam dienestam, veselības stāvokļa un fiziskās attīstības dēļ par armijai nederīgiem tika atzīti 13,3% ("izkrita" mazāk par 100; derīgi – ap 600).**
- **Profesionālajam dienestam derīgie (no tiem, kas 2005. gadā brīvprātīgi izteica vēlmi dienēt Latvijas armijā):**

Latgalē 90,1%
Kurzemē 88,9%
Zemgalē 87%
Vidzemē 82,5%
Rīgā 71,4%